

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Psykologi

Valgfag

E2018

Indholdsfortegnelse

Udviklingstraumer og aversive barndomsoplevelser	2
Databaseret beslutningstagning i psykologisk arbejde	6
Fællesskabsbaseret indsats i socialt arbejde	13
Supervision	16
Improvisation as psychological construct	20

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Udviklingstraumer og aversive barndomsoplevelser**Modultitel, ECTS-angivelse**

§ 28

Dansk titel: Aversive barndomsoplevelser og psykiske lidelser

Engelsk titel: Childhood adversity and mental health

5 ECTS

Stadskode: HEAVK0015

Placering: 9. semester**Kursusansvarlig:** *Kristine Kahr Nilsson (kkn@hum.aau.dk)***Underviser:** *Kristine Kahr Nilsson (cand.psych., ph.d.)***Type og sprog:** Dansk**Mål:**

Den studerende skal gennem modulet opnå:

Viden om

- sammenhængen mellem aversive barndomsoplevelser og psykiske lidelser

Færdigheder i

- at kunne diskutere styrker og begrænsninger ved forskellige teoretiske perspektiver på barndomsoplevelsers betydning for det psykiske helbred gennem livet
- at kunne beskrive processer, hvormed aversive barndomsoplevelser bliver forankret i individets biologi
- at kunne beskrive forskellige faktorer der influerer på sammenhængen mellem aversive barndomsoplevelser og psykiske lidelser

Kompetencer til

- at kunne anvende enkelte metoder til at undersøge aversive barndomsoplevelser hos voksne
- at kunne stå for egen videre faglige udvikling på feltet

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Kurset giver en indføring i sammenhængen mellem aversive barndomsoplevelser og psykiske lidelser.

Forskellige teoretiske perspektiver på denne sammenhæng vil introduceres og evalueres ud fra den eksisterende empiri. Derudover vil kurset også indeholde en anvendelsesorienteret del, der introducerer undersøgelses- og behandlingsmetoder inden for dette område.

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

<p>Omfang og forventning:</p> <p>Tre kursusdage med i alt 16 forelæsninger Forelæsningserne vil blive suppleret med case-eksempler og enkelte øvelser</p>
<p>Deltagere:</p> <p>Kurset er et valgfag på psykologi, 9. semester</p>
<p>Deltagerforudsætninger:</p> <p>Studerende på kandidatdelen af psykologiuddannelsen</p>
<p>Modulaktiviteter (kursusgange mv.):</p> <p>Antal forelæsningshold: 1 Antal forelæsninger: 16 fordelt på 3 dage</p>
<p>Eksamen: Prøve som nr. 20. Aktiv deltagelse i modulets foredrag og diskussioner er påkrævet. Aktiv deltagelse er defineret som læsning af litteratur, samt bidrag til modulets diskussioner gennem mundtlige oplæg og aktiv deltagelse i diskussioner. Prøven er en individuel hjemmeopgave på 5-7 sider. Afløsning: Prøven kan afløses ved tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset</p>
<p>Kursusbeskrivelse:</p> <p>Inden for psykologien har aversive barndomsoplevelser længe været formodet at spille en ætiologisk rolle i forhold til psykiske lidelser. Det er dog først inden for det seneste årti, at forskningen er kommet med mere præcise bud på årsagsmekanismer. Dette valgfag vil beskæftige sig med sammenhængen mellem aversive barndomsoplevelser og psykiske lidelser. Første del vil præsentere forskellige teoretiske perspektiver på denne sammenhæng samt de vigtigste empiriske fund på området. Dernæst vil kurset indeholde en introduktion til begrebet biologisk forankring (eng. biological embedding), som omhandler den proces hvormed aversive barndomsoplevelser bliver inkorporeret i individets neurobiologi og somatik. Faktorer som belastningsgrad, sensitive perioder og resiliens, som formodes at påvirke denne proces, vil endvidere diskuteres. Den sidste del af kurset, som er mere anvendelsesorienteret, vil introducere forskellige undersøgelsesmetoder og terapeutiske tilgange inden for dette område.</p>
<p>Pensumliste</p> <p>Berens, A. E., Jensen, S. K. G., & Nelson, C. A. 3rd. (2017). Biological embedding of childhood adversity: from physiological mechanisms to clinical implications. <i>BMC Medicine</i>, 15:135. (12 s.)</p>

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

- Cicchetti, D. (2010). Resilience under conditions of extreme stress: A multilevel perspective. *World Psychiatry, 9*, 1-10. (10 s.)
- Danes, R & Baldwin, J. R. (2018). Hidden Wounds? Inflammatory Links Between Childhood Trauma and Psychopathology, *Annual Review of Psychology, 68*, 1, 517-544. (27 s.)
- Evans, G. W., Li, D., & Whipple, S. S. (2013). Cumulative risk and child development. *Psychological Bulletin, 139*(6), 1342–1396. (52 s.)
- Fisher, P. A., Beauchamp, K. G., Roos, L. E., Noll, L. K., Flannery, J., & Delker, B. C. (2016). The neurobiology of intervention and prevention in early adversity. *Annual Review of Clinical Psychology, 12*:1, 331-357. (26 s.)
- Fox, S. E., Levitt, P., & Nelson, C.A. 3rd. (2010). How the timing and quality of early experiences influence the development of brain architecture. *Child Development, 81*: 28–40. (12 s.)
- Gilbert, R., Widom, C. S., Browne, K, Fergusson, D., Webb, E., et al. (2009) Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries. *Lancet, 373*: 68–81. (13 s.)
- Hardt, J., & Rutter, M. (2004). Validity of adult retrospective reports of adverse childhood experiences: review of the evidence. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 45*:260–273 (13 s.)
- Jaffee, S. R. (2017). Child maltreatment and risk for psychopathology in childhood and adulthood. *Annual Review of Clinical Psychology, 13*(1), 525-551. (26 s.)
- Kessler, R. C., McLaughlin, K. A., Green, J. G., Gruber, M. J., Sampson, N. A., Zaslavsky, A. M., ... Williams, D. R. (2010). Childhood adversities and adult psychopathology in the WHO World Mental Health Surveys. *The British Journal of Psychiatry, 197*(5), 378–385. (7 s.)
- McLaughlin, K.A, Sheridan, M.A., & Lambert, H.K. (2014). Childhood adversity and neural development: Deprivation and threat as distinct dimensions of early experience. *Neuroscience Biobehavioral Review, 47*; 578–91. (13 s.)
- Mclaughlin, K.A., Sheridan, M.A., & Nelson, C.A. (2017). Neglect as a violation of species-expectant experience: Neurodevelopmental consequences. *Biological Psychiatry, 82*: 462–471. (9 s.)
- Norman, R.E., & Byambaa, M, (2012). The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: a systematic review and meta-analysis. *PLoS Medicine, 9*. (31 s.)
- Rafaëli, E., Bernstein, D.P., Young, C & Young, J. (2010). *Schema Therapy: Distinctive Features*. London: Routledge. (184 s.)
- Robertson, C.D., Kimbrel, N.A., & Nelson-Gray, R.O. (2013). The Invalidating Childhood Environment Scale (ICES): psychometric properties and relationship to borderline personality symptomatology. *Journal of Personality Disorders, 27*, 402–10. (8 s.)

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Sege, R. D., Amaya-Jackson, L., & American Academy of Pediatrics, Committee on Child Abuse and Neglect. (2017). Clinical considerations related to the behavioral manifestations of child maltreatment. *Pediatrics*, 139(4). (15 s.)

Sonuga-Barke, E.J.S., Kennedy, M., Kumsta, R. et al. (2017). Child-to-adult neurodevelopmental and mental health trajectories after early life deprivation: the young adult follow-up of the longitudinal English and Romanian Adoptees study. *Lancet*, 389: 1539–48. (9 s.)

Teicher, M. H., & Samson, J. A. (2013). Childhood maltreatment and psychopathology: a case for ecophenotypic variants as clinically and neurobiologically distinct subtypes. *American Journal of Psychiatry*, 170, 1114–1133. (19 s)

Toth, S. L., Gravener-Davis, J. A., Guild, D. J., & Cicchetti, D. (2013). Relational Interventions for Child Maltreatment: Past, Present, & Future Perspectives. *Development and Psychopathology*, 25, 1601–1617. (16 s.)

Zeanah, C.H., Gunnar, M.R., McCall, R.B., Kreppner, J.M., & Fox, N.A. (2011). VI. Sensitive periods. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 76, 147–162. (15 s.)

(I alt 517 sider.)

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Databaseret beslutningstagning i psykologisk arbejde**Modultitel, ECTS-angivelse:**

Databaseret beslutningstagning i psykologisk arbejde, 5 ECTS

Stads-kode: HEAVK0013D**Modulansvarlig:** Jonas Kristoffer Lindeløv, jonas@hum.aau.dk**Type og sprog:** Valgfag på dansk**Mål:** Den studerende skal gennem modulet opnå:

Viden om

- Beslutningstagning om størrelser (kvantiteter) og hvordan data kan bruges til det formål.
- Utility theory om vægtning af positive og negative udfaldsmuligheder samt omkostninger.

Færdigheder i

- At opstille modeller, der afspejler de psykologiske aspekter af en beslutning.
- At udregne beslutningsegnete tal på baggrund af ovenstående modeller.
- At vurdere, hvor informative forskellige datakilder er i forhold til konkrete problemstillinger. Herunder cases, klinisk erfaring, og systematisk forskning.

Kompetencer til

- At syntetisere forskellige datakilder til en psykologisk anbefaling.
- At formidle databaserede psykologiske anbefalinger til forskellige målgrupper.

Fagindhold:

Kurset indhold er primært kvantitativ metode anvendt på udredning og planlægning af interventioner på tværs af fagområder. Kurset har et stort fokus på praktiske øvelser, således at de studerende har kompetencerne til at arbejde mere databaseret efter endt uddannelse.

Sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Kurset er en anvendelsesorienteret overbygning til den forskningsorienterede introduktion til kvantitativ metode og statistik på 4. semester psykologi, men vil blive eksemplificeret i forhold til typiske praksis-dilemmaer inden for professionsprogrammerne. Kurset står alene, men det vil være en fordel at følge Jonas' forelæsninger i 9. semester kurset i avancerede forskningsmetoder.

Generel beskrivelse:

Data fylder mere og mere i psykologisk arbejde på tværs af discipliner. Kravet om evidensbasering stiller psykologen overfor nogle dilemmaer. Hvordan kombinerer man fx egne erfaringer fra 23 tidligere klienter og en intuitiv fornemmelse for en ny klient med forskningslitteraturen på tusinder af personer?

Der findes let-tilgængelige metoder til at gøre dette på en kvantitativ optimal måde. De samme statistiske modeller som bruges i forskning på store grupper af mennesker kan med nogle få ekstra trin også bruges til at støtte beslutninger om enkeltpersoner. Vi skal bl.a. bruge utility theory til at inkludere hvor gode og dårlige forskellige udfaldsmuligheder er som en del af beslutningsprocessen. Selvom disse beregninger ikke foretages eksplicit i alle tilfælde, vil alene kendskabet til dem skærpe din intuition i mange tilfælde. Fx omkring betydningen af anekdoter, vægtningen af positive og negative udfaldsmuligheder, usikkerhed omkring den forventede effekt på enkelte klienter, mm.

Kurset vil også indeholde tips til, hvordan du som psykolog kan hjælpe ikke-statistik-kyndige (fx pårørende eller plejepersonale) til at træffe databaserede beslutninger.

Her er tre eksempler på den type af beslutninger, du vil blive klædt (bedre) på til at træffe i dette kursus:

- *Case 1: oversæt forskningsdata til beslutning.*
Du er klinisk psykolog og overvejer hvilken af to forskellige tilgange du skal bruge til klienter med agorafobi. Formålet med forløbet er mere at undgå forværring end at opnå en tilsvarende forbedring. Du læser primærforskningen på området og finder, at der er evidens for begge tilgange (giver en signifikant forbedring). Du ser dog også, at den ene tilgang kræver dobbelt så mange terapisesioner. Alt andet lige, hvilken tilgang bør du vælge og hvilken information mangler du, for til at træffe denne beslutning?
- *Case 2: oversæt erfarings-data til beslutning.*
Du er PPR psykolog og skal konstant prioritere hvilke sager du tager nu, og hvilke du lader vente. Du og dine kollegaer har gennem længere tid noteret jer hvor lang tid sagerne har ventet, før I gik i gang med at behandle dem, og I har også noteret effekten samt forskellige

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

baggrundsvariable som fx alder og køn. Det, som har forvirret jer indtil nu er, at nogle problemstillinger forsvinder af sig selv (spild af tid at starte et forløb) mens andre bliver markant værre (forløb skal startes hurtigt). Hvordan vil du konkret bruge jeres data til at informere din beslutning om hvilke sager du skal prioritere at tage hurtigst muligt?

- *Case 3: Præsentation af data til novicer.*

Du har undersøgt arbejdsmiljøet i en organisation og skal nu fremlægge det for ledelsen og medarbejderne. Der er meget data, så du har analyseret det med en relativt kompliceret statistisk model. Hvordan fremlægger du det bedst, så de kan oversætte det til en forbedret praksis?

Omfang og forventning:

4 kursusdage à 4 forelæsninger. Der vil være 1-2 timers praktiske hjemmeøvelser forud for hver forelæsningsgang. Herudover forventes det, at du har repeteret udvalgte dele af kvantitativ metode fra 4. semester. Hvilke dele dette drejer sig om, kommer der nærmere information om senere. Det vil være en fordel at deltage i de relevante forelæsninger på 9. semester kurset i avancerede forskningsmetoder (ca. 7 forelæsninger).

Antal forelæsninger: 16 fordelt på 4 dage á 4 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 0

Antal seminarhold: 0

Deltagerforudsætninger:

Modulaktiviteter: Aktiv deltagelse i forelæsning og hertil forberedelse, hvor du kan løse nogle problemer i dit eget tempo.

Eksamen: Prøve som nr. 20.
Aktiv deltagelse/skriftlig hjemmeopgave

Litteratur:

[Aarts, H., Verplanken, B., & van Knippenberg, A. \(1998\). Predicting Behavior From Actions in the Past: Repeated Decision Making or a Matter of Habit? *Journal of Applied Social Psychology*, 28\(15\), 1355–1374. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1998.tb01681.x>](#)

Crawford, J. R., Garthwaite, P. H., & Porter, S. (2010). Point and interval estimates of effect sizes for the case-controls design in neuropsychology: Rationale, methods, implementations, and proposed

- reporting standards. *Cognitive Neuropsychology*, 27(3), 245–260.
<https://doi.org/10.1080/02643294.2010.513967>
- Faraone, S. V. (2008). Interpreting Estimates of Treatment Effects: Implications for Managed Care. *Pharmacy and Therapeutics*, 33(12), 700–711.
- Flyvbjerg, B. (2006). Five Misunderstandings About Case-Study Research: *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219–245. <https://doi.org/10.1177/1077800405284363>
- Gaissmaier, W., & Gigerenzer, G. (2008). Statistical illiteracy undermines informed shared decision making. *Zeitschrift Für Evidenz, Fortbildung Und Qualität Im Gesundheitswesen*, 102(7), 411–413.
<https://doi.org/10.1016/j.zefq.2008.08.013>
- Gigerenzer, G., & Edwards, A. (2003). Simple tools for understanding risks: from innumeracy to insight. *BMJ*, 327(7417), 741–744. <https://doi.org/10.1136/bmj.327.7417.741>
- Gigerenzer, G., Gaissmaier, W., Kurz-Milcke, E., Schwartz, L. M., & Woloshin, S. (2007). Helping doctors and patients make sense of health statistics. *Psychological Science in the Public Interest*, 8(2), 53–96. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6053.2008.00033.x>
- Glasgow, R. E., & Emmons, K. M. (2007). How Can We Increase Translation of Research into Practice? Types of Evidence Needed. *Annual Review of Public Health*, 28(1), 413–433.
<https://doi.org/10.1146/annurev.publhealth.28.021406.144145>
- Howell, D. C. (2009). *Statistical Methods for Psychology*. Cengage Learning.
- Marewski, J. N., & Gigerenzer, G. (2012). Heuristic decision making in medicine. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 14(1), 77–89.
- Morgan, M. G. (2014). Use (and abuse) of expert elicitation in support of decision making for public policy. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(20), 7176–7184.
<https://doi.org/10.1073/pnas.1319946111>
- Russell, S. J. (2010). *Artificial intelligence: a modern approach* (3rd ed). Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Sheridan, S. L., Pignone, M. P., & Lewis, C. L. (2003). A Randomized Comparison of Patients' Understanding of Number Needed to Treat and Other Common Risk Reduction Formats. *Journal of General Internal Medicine*, 18(11), 884–892. <https://doi.org/10.1046/j.1525-1497.2003.21102.x>

I alt 509 sider.

OBS: Køb ikke Russell & Norvig! Vi bruger kun i alt 18 sider, pp. 610-621 og pp. 636-641. Disse lægges på Moodle.

OBS: Læs kommentar til Howell. Kun side 317-628 (kapitel 11 til og med 16) er opgivet.

Noter til litteratur

Disse noter har til formål at fokusere din læsning og uddrage de pointer, der er væsentlige for kurset.

Crawford: This article presents a method for analyzing whether single cases deviate from a population, when you only have a small sample from the population (~5 subjects). For example, you may have data from a small sample of patients you've met and then wonder if a new patient deviates from that sample. Crawford provides small apps to do these calculations which can be downloaded from here. It's a Windows program but you can run it on Mac using WineBottler and on linux using wine. In a later paper (Crawford, 2012, in *Cortex*) he shows that this method is superior to conventional methods.

Flyvberg: One of the central points in this course is to learn less from single patients and case studies than most people tend to. Studies on larger samples makes you able to see beyond the luring specifics of a given case. In this paper, Flyvberg argues the exact opposite. I include it as a way to engage in an argument with Flyvberg. However, Flyvberg do present some interesting points, primarily that it is difficult to apply abstract knowledge in the real world, and case studies may serve to bridge this divide by giving us intuitions about the real-world expression of group-level properties.

Gaissmaier: On the prevalence and perils of statistical illiteracy and some low-level solutions. This is a more concise version of the points made more extensively in Gigerenzer (2007). I suggest reading them in that order to ease the learning curve.

Gigerenzer (2007): See note on Gaissmaier.

Glasgow: Points to the large divide between research recommendations and clinical practice. It is a welcome reflection on the topic, and one of the most concise available. The paper approaches the topic from the side of what the *researchers* can do to increase transfer to clinical practice, and less about what *clinicians* could do to discover and implement it. I do have some reservations about the paper. First, it does not mention meta-analysis, which is in the very top of the evidence hierarchy. Second, it has very little mention of effect sizes and prediction intervals, which is arguably the most important "product" from clinical research to practice. So some important recommendations are missing in the paper. See Grossman "Translating psychological research into practice" in recommended reading where they engage researchers and clinicians to jointly merge clinical experience and research findings to practical guidelines in the treatment of all major psychiatric diagnoses.

Howell: This is a textbook on statistics which takes understanding one step further than what you learned at BA. Try Googling "howell statistical methods for psychology" to find detailed information

about the book. In this course, the lectures will cover all relevant material from Howell, and having the book on the curriculum serves more as a source of deeper understanding as well as a refresh of the presented material.

Marewski: This text points to situations where you DO NOT necessarily gain from doing formal analyses to inform your decision making. Namely, there is always a cost of engaging in formal analyses, and when that cost is higher than the gain, we should not do it.

Morgan: Sometimes it's difficult or infeasible to measure or value things using research, yet they are important for your decision. Expert elicitation is the process of getting estimates of these from experts who have major experience with the subject you want to know about. This paper is on the curriculum for this reason, giving you a few extra options if you don't have good numbers available. You could also use the tips and tricks in this paper to make better experience-based judgements yourself. Expert elicitation comes with its own set of problems, which are discussed in the article.

Russell: This chapter introduces utility theory in a very concise way. Utility theory is the subfield of the mathematical field of probability theory, adding the ability to compute with the *value* (good/bad) of different outcomes. Although the chapter is very abstract, think about applied examples like e.g. the positive and negative effects of a treatment, positive and negative aspects of being given a diagnosis, positive/negative aspects of LEAN in organizations, etc. You can skip the math and the formal logic if you want, and focus more on understanding the vocabulary. This chapter will be uploaded to Moodle. It's a great book on AI, but you need not buy it to follow this course.

Sheridan: This article presents empirical research into patient's ability to interpret "easy-to-understand" indices of effectiveness, such as Relative Risk Reduction (RRR) and Number Needed to Treat (NNT). They conclude that the patient's accuracy is much higher for RRR than for NNT. I do not think that this conclusion is warranted for their method since several of the measures are relative but subjects are asked to give absolute evaluations. Sheridan et al. is on the curriculum to present the different ways of expressing effect sizes, and to present the idea that they can themselves be evaluated empirically. There is a self-contradictory literature on which number yields best understanding; see Hutton (prefers ARR) and Rajkumar (prefers NNT) under recommended reading. A more birds-eye view (criticizing the use of vignettes rather than real-world situations) can be found in the recommended review by Blumenthal-Barby.

Anbefalet litteratur (ikke på pensum)

Kynn, M. (2008). The 'heuristics and biases' bias in expert elicitation. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)*, 171(1), 239-264.

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Cook, R. J., & Sackett, D. L. (1995). The number needed to treat: a clinically useful measure of treatment effect. *Bmj*, 310(6977), 452-454.

Hutton, J. L. (2000). Number needed to treat: properties and problems. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)*, 163(3), 381-402.

Rajkumar, S. V., Sampathkumar, P., & Gustafson, A. B. (1996). Number needed to treat is a simple measure of treatment efficacy for clinicians. *Journal of general internal medicine*, 11(6), 357-359.

Blumenthal-Barby, J. S., & Krieger, H. (2015). Cognitive biases and heuristics in medical decision making: a critical review using a systematic search strategy. *Medical Decision Making*, 35(4), 539-557.

Grossman, L., & Walfish, S. (Eds.). (2013). *Translating psychological research into practice*. Springer Publishing Company.

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Fællesskabsbaseret indsats i socialt arbejde**Modultitel, ECTS-angivelse:**

Fællesskabsbaseret indsats i social arbejde, 5 ECTS

STADS-kode: HEAVK0014D**Placering:**

9. semester

Kursusansvarlig:

Mogens Jensen (mogensj@hum.aau.dk)

Undervisere:

Mogens Jensen

Type og sprog:

Valgfag - dansk

Mål:

Den studerende skal gennem modulet opnå

Viden om:

- forståelse af og overblik over kursets tema og forskellige aspekter af det

Færdigheder i:

- at kunne analysere temaet ud fra de forskellige psykologiske discipliners tilgange

Kompetencer til:

- at kunne analysere, diskutere og vurdere de forskellige tilganges konstituering af temaet i forhold til hinanden

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

I psykologi er den prototypiske indsats individuelt orienteret – f.eks. psykoterapi. Dette valgfag beskæftiger sig med en fællesskabsbaseret indsats som en anden tilgang. I socialt arbejde beskæftiger man sig typisk med mennesker, der er marginaliseret fra almindelige sociale fællesskaber. I stedet for at fokusere på deres sociale kompetencer, mindreværdsfølelse, manglende faglige kompetencer osv. kunne man rette fokus mod dannelse, udvikling og brug af inkluderende fællesskaber, hvor man samles om en positiv aktivitet fremfor om fejl og mangler. Samtidig rummer fællesskaber/grupper en meget stærk motivationsfaktor i påvirkning og ændring af mennesker.

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

<p>På valgfaget vil vi både beskæftige os med en definition og karakteristik af fællesskabsbaseret indsats, illustrere med konkrete eksempler i historiens forløb samt belyse en fællesskabsbaseret indsats ud fra udviklingspsykologisk, kulturpsykologisk og pædagogisk psykologi.</p>
<p>Omfang og forventning: Undervisningsform: hvis vi bliver 15-20 studerende, foregår det dialogbaseret som seminarundervisning. Bliver vi flere får det mere forelæsningspræg med gruppearbejde.</p>
<p>Deltagere: Kurset er et valgfag på psykologi, 9. semester</p>
<p>Deltagerforudsætninger: Studerende på universitetet, bestået Bachelor</p>
<p>Modulaktiviteter (kursusgange mv.): Det ligger fordelt på 5 dage af 4 timer = 20 timer.</p>
<p>Eksamen: Prøve som nr. 20. Valgfaget består ved aktiv deltagelse. Heri indgår bl.a. at skrive et kort essay samt at rette medstuderendes anonymiserede essays.</p>
<p>Pensumliste:</p> <p>Andersen,T. (2004) <i>Bøgholtprojektet</i> Århus: Psykologisk Institut, sd.10-59</p> <p>Berliner,P. & Høffding Refby,M. (2004) "Community psykologi – en introduktion" sd.15-36 i <i>Fællesskaber – en antologi om community psykologi</i> Berliner,P.(red.) København: Frydenlund Grafisk</p> <p>Berliner,P., Høffding Refby,M. & Hakesberg,S. (2005) <i>At fare vild – sammen</i> København: Frydenlund Grafisk kp.5 sd.181-210</p> <p>Breton,M. (2017) "An Empowerment Perspective" ch.4 p.55-73 in Garvin,C.D., Gutiérrez,K.M. & Galinsky,M.J. (eds.) <i>Handbook of Social Work with Groups</i> London: Guilford Press</p> <p>Bronstein,L.R. & Abramson,J.S. (2017) "Group Process Dynamics and Skills in Interdisciplinary Teamwork" ch.27 p.491-509 in Garvin,C.D., Gutiérrez,K.M. & Galinsky,M.J. (eds.) <i>Handbook of Social Work with Groups</i> London: Guilford Press</p>

- Brown,A. (1994) *Groupwork* 3rd. Edition, Surrey,England: Ashgate Publishing Ltd. p. 1-151
- Hundeide,K. (2003) "Becoming a committed insider" *Culture & Psychology* Vol 9 (2) pp. 107-127
- Linell,P. (2009) *Rethinking Language, Mind and World Dialogically* ch.2 p.11-33 Charlotte,NC: Information Age Publishing
- Malekof,A. (2017) "Strengths-based Group Work with Children and Adolescents" ch.15 p.255-270 in Garvin,C.D., Gutiérrez,K.M. & Galinsky,M.J. (eds.) *Handbook of Social Work with Groups* London: Guilford Press
- Markova,I. (2007) "Social Identities and Social Representations: How Are They Related?" ch.12 p.215-236 in Moloney,G. & Walker,I. (eds.) *Social Representations and Identity* New York: Palgrave MacMillan
- Mills,T.M. (1974) *Smågruppens sociologi* København: Gyldendal, sd.102-152
- Nissen,M. (2004) "Communities og interPELLerende fællesskaber" sd. 93-122 i *Fællesskaber – en antologi om community psykologi* Berliner,P.(red.) København: Frydenlund Grafisk
- Rooney,R. & Chovanez,M. (2017) "Involuntary Groups" ch.14 p.237-254 in Garvin,C.D., Gutiérrez,K.M. & Galinsky,M.J. (eds.) *Handbook of Social Work with Groups* London: Guilford Press
- Rønsbo,H. (2004) "Fællesskaber i antropologien" sd.37-52 i *Fællesskaber – en antologi om community psykologi* Berliner,P.(red.) København: Frydenlund Grafisk
- Stokholm,A. (2006a) ""Vi er altid en stor flok": fællesskab i børnegruppen på døgninstitution" i *Mellem omsorg og metode* Kristensen,O.S. red. Viborg: Forlaget PUC sd.217-239

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Supervision
Modultitel, ECTS-angivelse: Supervision, 5 ECTS Stads-kode: HEAVK0003D
Placering: 9. semester
Kursusansvarlig: Anne Engholm Hedegaard aengholm@hum.aau.dk & Birgitte Petersen bjp@hum.aau.dk
Undervisere: Anne Engholm Hedegaard & Birgitte Petersen.
Type og sprog: Valgfag - dansk
Mål: Den studerende skal gennem modulet opnå: Viden om <ul style="list-style-type: none">• Og forståelse af supervisionsprofessionens genstandsområde, processer, formål og afgrænsning Færdigheder i <ul style="list-style-type: none">• og evne til at reflektere over forskellige supervisionsmetoder og deres muligheder og begrænsninger• og evne til at reflektere over elementer i supervisionskontrakt, supervisionsprocesser og forholdet mellem supervisand og supervisor• og evne til at kunne reflektere over supervisionsetik, supervisionens indlejring i organisationer og kritiske forhold i det supervisoriske forhold. Kompetencer til <ul style="list-style-type: none">• at kunne deltage i hhv. psykologfagligt og tværfagligt samarbejde omkring og med inddragelse af supervision• selv at kunne stå for egen videre faglige udvikling på feltet
Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre: Kurset giver en grundig indføring i, hvad supervision er og hvordan det afgrænses fra eksempelvis vejledning og konsultation. Desuden vil betydningen af supervisionens rammer og kontrakt samt evaluering belyses. Der vil blive introduceret i en række psykodynamiske begreber, som har relevans for supervision og vejledning, herunder betydningen af supervisionsrelationen og supervisors forskellige roller i forhold til supervisanden. Endelig giver kurset kendskab til forskellige

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

<p>supervisionsformater (individuel, gruppe, tværfaglig). I undervisningen veksles der mellem teoretisk indføring og praktiske øvelser.</p>
<p>Omfang og forventning: 2 kursusdage à i alt 8 dobbeltforelæsninger, suppleret med løbende praktiske gruppeøvelser</p>
<p>Deltagere: Kurset er et valgfag på psykologi, 9. semester</p>
<p>Deltagerforudsætninger: Studerende på universitetet, bestået Bachelor</p>
<p>Modulaktiviteter (kursusgange mv.): Antal forelæsningshold: 1 Antal forelæsninger: 16 fordelt på 2 dage</p>
<p>Eksamen: Prøve nr. 20. Aktiv deltagelse / skriftlig hjemmeopgave</p>
<p>Kursusbeskrivelse:</p> <p>Kurset giver en grundig indføring i, hvad supervision er og hvordan det afgrænses fra eksempelvis vejledning og konsultation. Desuden vil betydningen af supervisionens rammer og kontrakt samt evaluering belyses. Der vil blive introduceret i en række psykodynamiske begreber, som har relevans for supervision og vejledning, herunder betydningen af supervisionsrelationen og supervisors forskellige roller i forhold til supervisanden. Endelig giver kurset kendskab til forskellige supervisionsformater (individuel, gruppe, tværfaglig). I undervisningen veksles der mellem teoretisk indføring og praktiske øvelser.</p>
<p>Pensumliste:</p> <p>Bernard, J.M., & Goodyear, R.K. (2014). <i>Fundamentals of Clinical Supervision</i>. (5th Ed.) (pp. 2-20). Harlow: Pearson. (19 s)</p> <p>Bordin, E. S. (1983). A working alliance based model of supervision. <i>The Counseling Psychologist</i>, 11(1), 35-42. (7 s)</p> <p>Døssing, A.B. (2017). Tilbagetrækning i psykoseterapi, modoverføring og behovet for supervision. <i>Psyke & Logos</i>, 38(2), 93 - 111 (18 s.)</p>

- Falander, C. A. & Shafranske, E. P. (2014). Expectations and the Path to Good Supervision, I Getting the most out of Clinical Training and Supervision. A guide for practicum students and interns (kap. 3: pp. 35– 52). APA, Washington DC.) (17 s.)
- Gordan, K. (1996) Psykoterapi supervision. (s. 195 – 235) Hans Reitzels Forlag Kbh. (40 s.)
- Hedegaard, A. E. (2011). Noviceterapeutens læringsproces og udfordringer – hvordan trænes psykologistuderende til det psykoterapeutiske arbejde? *Matrix*, 28(4), 258-272. (15 s.)
- Hedegaard, A. E. (2013). Psykodynamisk perspektiv på svækkelser og brud i supervisionsalliancen. *Matrix*, 30(3), 174-197. (24 s.)
- Hedegaard, A. E. (2017). Reparation af svækkelser på supervisionsalliancen – resultater fra en dansk undersøgelse. *Psyke & Logos*, 38(2), 52-68 (16 s.)
- Jacobsen, C. H. (2000). Parallelprocesser i psykoterapi og supervision. Nogle refleksioner over fænomenet og dets psykologiske mekanismer. *Psyke & Logos*, 21(2), 600-630. (31 s.)
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2017). Supervision af psykoterapi og andet behandlingsarbejde. Almen og psykodynamisk supervisionsteori. København: Hans Reitzels Forlag. (Kap. 1: Supervision og de tilgrænsende områder, pp. 31-63) (32 s.)
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2013). Tværfaglig supervision. I: Bertelsen, P., Jacobsen, C. H. & Rosenberg, N.K. (red.) *Tværfaglig supervision*, (s.13 – 31). Hans Reitzels Forlag, Kbh. (18 s.)
- Jacobsen, C. H. & Nielsen, J. (2015). Supervision af psykoterapi. I: Alberdi, F., rosenbaum, B. & Sørensen P. (red.) *Moderne Teorier og Metoder i Psykoterapi*. (s. 582 – 602) Hans Reitzels Forlag Kbh. (21 s.)
- Ladany, N., Hill, C.E., Corbett, M.M., & Nutt, E.A. (1996). Nature, Extent, and Importance of What Psychotherapy Trainees Do Not Disclose to Their Supervisors. *Journal of Counseling Psychology*, 43, 1, 10-24. (15 s.)
- Luggin, R. (2005). Organisatoriske forholds betydning for supervisionsprocessen i psykoterapi og miljøterapi. *Matrix*, 22(4), 370-388. (19 s.)
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2017). Supervision af psykoterapi og andet behandlingsarbejde. København: Hans Reitzels Forlag. (Kap. 2: Supervisionens rammer og indfatning i det omgivende system, pp. 65-82) (17 s.)
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2017). Supervision af psykoterapi og andet behandlingsarbejde. København: Hans Reitzels Forlag. (Kap. 4: Supervisors kontrolfunktion pp. 117 – 136) (19 s.)

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

- Morthorst, P. & Nielsen, J. (2013). Gruppesupervision på dynamisk grundlag. I: Nielsen, J. & Sørensen, P. (red.) *Brug gruppen* pp. 331 – 351. Kbh. Hans Reitzels Forlag. (20 s.)
- Nielsen, G. H. (2000). Psykoterpiveiledning: Grunnleggende begreper og tilnæringsmåter. I: Holte, A., Nielsen, G. H. & Rønnestad, M. H. (red.). *Psykoterapi og psykoterpiveiledning*. (s. 257 – 290), Gyldendal Akademisk, Oslo. (34 s.)
- Nielsen, J., Jacobsen, C.H., & Mathiesen, B.B. (2012). Novice supervisors' tasks and training - A descriptive study. *Nordic Psychology*, 64, 3, 182-191. (9 s.)
- Nielsen, J. (2017). Godt begyndt – en minimalistiske supervisionsmodel for novicepsykologer. *Psyke & Logos* 38,(2), 11-30 (19 s.)
- Petersen, B. (2017). Supervisors forskellige roller ved supervision af noviceterapeuter. *Psyke & Logos*, 2, 2017, 31 – 51 (20 s.)
- Reichelt, S. & Rønnestad, M. H. (2011). Kontraktetablering i veiledning. I: Rønnestad, M. H. & Reichelt, S. (Eds.). *Veiledning i psykoterapeutisk arbeid* (s. 29-41). Oslo: Universitetsforlaget. (13 s.)
- Rønnestad, M. H. & Skovholt, T. M. (2011). Om terapeuters profesjonelle utvikling og psykoterpiveiledning i et utviklingsperspektiv. I: Rønnestad, M. H. & Reichelt, S. *Veiledning i psykoterapeutisk arbeid*, 2011, s. 45 – 66. Oslo: Universitetsforlaget. (22 s.)
- Skjerve, J. (2011). Etiske og juridiske rammer for veiledning av psykoterapeutisk arbeid. I: Rønnestad, M. H. & Reichelt, S. *Veiledning i psykoterapeutisk arbeid*, (s. 203 – 217). Oslo: Universitetsforlaget. (15 s.)
- Watkins, C.E. (2014). The Supervisory Alliance: A Half Century of Theory, Practice, and Research in Critical Perspective. *American Journal of Psychotherapy*, 68, 1, 19-55. (34 s.)
- (I alt 514 sider.)

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Improvisation as psychological construct**Modultitel, ECTS-angivelse:***Valgfag/Elective Improvisation as psychological construct: from philosophical to practice aspects, 5 ECTS***STADS-kode:** HEAVK0016D**Modulansvarlig:**Luca Tateo (luca@hum.aau.dk)**Undervisere:**

Luca Tateo

Robert Innis (Obel Professor)

Type og sprog:

Valgfag – dansk og engelsk

Mål:

Improvisation is a type of generative action that follows an arc from the activities and problems solving of everyday life to the highest reaches of science and art and their social, political, and cultural matrices. When individuals and groups, find themselves in situations where traditional or familiar methods and concepts do not quite fit and have to 'find a way' forward, then necessity—or opportunity—becomes 'the mother of invention.' Life in its many dimensions does not and cannot always follow fixed sets of rules, nor would we want it to.

Improvisation is exemplified in many forms. Social interactions, especially conversational, are raised to a higher power in improvised poetry 'jams' and other forms of linguistic creativity such as statesmanship and negotiation. Improvisation is intrinsically linked to imaginative powers to 'go beyond the given.' The craftsman has to respond to changing demands of materials and tools. The engineer and architect have to improvise in their design processes to meet a unique array of conditions. Musicians improvise in many ways: participation in 'free forms' such as jazz, in spontaneous vocal and instrumental 'jamming,' in the mutual coordination in chamber music, and in the complex adjustments between musician and conductors. Bach, the master of a dancing cosmic order, was known for his improvisational power and Miles Davis had no interest in rehearsals. Or think, within a different framework, of Bobby McFerrin's vocal improvisations. Visual artists, with their intricate union of hand and eye, create a panorama of forms by taking up newly found or manufactured materials and subjecting them to multiple rotations and transmutations, as much 20th century visual art showed, but improvisation informs the development of visual art from its very beginnings. The hand becomes a 'thinking hand,' with eye and hand in a kind of gestural dance. Improvisational or free dancing arises out of a 'thinking body' where thinking is a process of feeling and the creation of new moving somatic shapes. The choreography of 'classical forms' is not devoid of improvisational elements. Even nature itself in its dynamic creativity can be thought of as an improvisational process of emergence of new, unforeseeable forms and interactions. Improvisation can also be seen as a form of action where, as the Chinese tradition has shown, 'trying not to try' leads to novel forms of meaning-making by remaining open to fields of possibility that elicit from us creative achievements beyond self-controlled actions.

Knowledge

This course will 'rotate' a rich and varied set of examples to construct a framework of concepts needed to understand improvisation as a universal phenomenon in human life and how psychology and philosophy, working together, can throw light on a central feature of our existence.

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Skills

Students will become able to observe, recognize and reflect upon improvisation in everyday life;
They will become able to link improvisation with problem solving, creativity, coping and resilience;
Student will learn to link improvisation with generativity and learning in different sub-areas of psychology.

Competences

The course will provide candidates with the capability to go from the classroom to the field and to apply the knowledge developed to real life problems.

- Students will acquire analytical competences that can be applied to different fields of intervention: qualitative research, therapy, learning, job guidance, etc.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

The course will also focus on the empirical analysis of cultural products related to improvisation phenomena (novels, music movies, news, visual arts).

Omfang og forventet arbejdsindsats:

Aktivitet	Timer
8 forelæsninger à 2 timer	16
Læsning og forberedelse	122

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger:

8 forelæsninger à 2 timer

Antal forelæsningshold:

4

Antal seminartimer:

0

Antal seminarhold:

0

Deltagerforudsætninger:

*Kurset udbydes som valgfag på KA i psykologi. Det er - med forhåndsgodkendelse af studienævnet - åben for studerende på kandidatuddannelsen i psykologi samt for studerende på andre uddannelser
This course is grounded on social and cultural psychology, philosophy and qualitative methods.*

Modulaktiviteter:

Lære plan	Varigheden	Emne	Forelæser	Fra pensum
Dag 1				
1	2 x 45 minutter	What is improvisation and why it is worth to study it	Luca Tateo og Robert Innis	Montuori, Alfonso The complexity of improvisation and the improvisation of complexity: Social science, art

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

				and creativity. Human Relations
2	2 x 45 minutter	Improvisation in everyday life	Luca Tateo og Robert Innis	Sennett, Richard. Chapter One of The Craftsman.
Dag 2				
3	2 x 45 minutter	Improvisation in human activities: music	Robert Innis og Luca Tateo	Asma, Stephen. The Evolution of Imagination.
4	2 x 45 minutter	Improvisation in human activities: visual arts	Robert Innis og Luca Tateo	Asma, Stephen. The Evolution of Imagination.
Dag 3				
5	2 x 45 minutter	Improvisation in human activities: performing arts	Robert Innis og Luca Tateo	Asma, Stephen. The Evolution of Imagination.
6	2 x 45 minutter	What is at stake? The processes involve din improvisation	Robert Innis og Luca Tateo	Asma, Stephen. The Evolution of Imagination.
Dag 4				
7	2 x 45 minutter	The psychology of improvisation	Luca Tateo og Robert Innis	Tateo, L. (2018). Affective semiosis and affective logic
8	2 x 45 minutter	Improvisation as skill for life	Luca Tateo og Robert Innis	Tanggaard, L., & Tateo, L. (2017). Unity of the real and the non-real: Imagination in action and talk.

Eksamen:*Bedømmelsesform:*

Aktiv deltagelse i modulets serie af forelæsninger og diskussioner er påkrævet. Aktiv deltagelse er defineret som læsning af sæt litteratur, 75 procent deltagelse i modulets serie af forelæsninger og diskussioner, bidrag til modulets diskussioner gennem mundtlige præsentationer og aktiv deltagelse i diskussioner.

Psykologi AAU, Valgfag E2018

version 02.07.2018; med forbehold for fejl og ændringer

Hvis en studerende ikke opfylder kravene til aktiv deltagelse, vil følgende eksamen blive gennemført: En intern skriftlig eksamen på engelsk: Prøven er en hjemmeopgave på et emne godkendt af modulkoordinatoren.

Opgaverne skal bestå af mindst fem sider og højst syv sider. Opgaverne bedømmes af eksaminator. Prøvens omfang: 5 ECTS

Examination

Active participation in the module's series of lectures and discussion sessions is required. Active participation is defined as reading of set literature, 75 per cent attendance of the module's series of lectures and discussion sessions, contribution to the module's discussion sessions through oral presentations and active participation in discussions.

If a student does not meet the requirements for active participation, the following exam will be undertaken: An internal written exam in English: The exam is a take-home assignment on a topic approved by the module coordinator.

The assignment paper must comprise a minimum of five pages and a maximum of seven pages. The assignment paper will be evaluated by the examiner.

Evaluation: pass/fail

Credits: 5 ECTS

Litteratur:

Forelæsningsernes pensum:

Asma, Stephen. The Evolution of Imagination. Chicago: University of Chicago Press. (272 sider)

Montuori, Alfonso The complexity of improvisation and the improvisation of complexity: Social science, art and creativity. Human Relations, Volume 56(2): 237–255 (18 sider)

Sennett, Richard. Chapter One of The Craftsman. (36 sider) Available online:

https://www.google.com/search?q=sennett+craftsman+pdf&rlz=1C1NHXL_enUS709US709&oq=senn&aqs=chrome.69i59j0l2j69i60l3.2158j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Tanggaard, L., & Tateo, L. (2017). Unity of the real and the non-real: Imagination in action and talk. Nordic Psychology, 1-10. (10 sider)

Tateo, L. (2018). Affective semiosis and affective logic. New Ideas in Psychology, 48, 1-11. (10 sider) (I alt 346 sider.)